

**КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»**

Забезпечення наступності в організації освітнього процесу в умовах Нової української школи

**Ротфорт Д.В., завідувач кафедри
методики дошкільної та
початкової освіти, к.пед.н.**

*Усе, що має зв'язок,
має вивчатися у зв'язку,
усе наступне має
спиратися на попереднє.*

Я. А. Коменський

Нова українська школа в ракурсі наступності

Державна політика у сфері реформування загальної середньої, яка базується на дев'яти ключових компонентах формули нової української школи

11 ключових компетентностей нової української школи й наскрізні вміння для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього ЖИТТЯ

Основний цикл початкової освіти (3-4 класи)

- У процесі навчання використовуються методи, які вчать робити самостійний вибір, пов'язувати вивчене з практичним життям, враховують індивідуальність учня;
- запроваджується предметне навчання;
- частина предметів передбачатиме оцінювання.

Адаптаційний цикл базової освіти (5 – 6 класи)

буде пробуджувати і підтримувати інтерес до сфер знань і діяльності, передбачених навчальною програмою.

Важливий акцент новозмін пов'язаний із тим, що визнається рівнозначність усіх ключових компетентностей на всіх етапах навчання. Тобто, кожна освітня галузь (мовно-літературна, іншомовна, математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна, фізкультурна, громадянська та історична, мистецька) володіє освітнім потенціалом, необхідним для формування кожної ключової компетентності. Цей потенціал має бути реалізований наскрізно у процесі навчання кожного предмета або курсу.

Цикли здобуття базової середньої освіти:

Із чим стикається п'ятикласник?

**Нові
навчальні
дисципліни**

**Послаблення
зовнішнього
контролю**

**Збільшення
обсягу
навчального
навантаження**

**Велика
кількість
учителів**

**Нові методи
навчання**

**Відсутність
єдиних
вимог**

Причини труднощів у навчанні учнів п'ятих класів:

- несформованість загальнонавчальних і спеціальних навчальних умінь і навичок;
- несформованість необхідних розумових дій та операцій;
- особливість навчальної мотивації підлітків;
- слабкою доцільністю поведінки та діяльності.

Що таке наступність?

Початковий ступінь
формує уміння й
навички, необхідні
для подальшого
навчання в основній
школі

Основна школа
розвиває (а не
ігнорує) накопичений
в початковій школі
потенціал

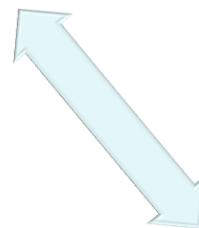

Принцип наступності в освіті

полягає у збереженні окремих чи цілих характеристик при переході від попереднього до наступного (нового) – таким чином **зберігається тільки значиме для наступних кроків**

Аспекти рішення проблеми наступності

Психологічний

Дидактичний

Методичний

Для розв'язання проблем наступності в освітньому процесі необхідно:

- урахувати індивідуальні та психологічні особливості 10-11-річних школярів;
- постійно спиратись на попередні знання, уміння та навички;
- здійснювати обов'язкову підготовку школярів до засвоєння нових навчальних компетентностей;
- забезпечити систему взаємозв'язків у змісті, формах і методах між окремими етапами освітнього процесу;

Для розв'язання проблем наступності в освітньому процесі необхідно:

- створювати освітньо-дидактичні ситуації, в яких дитина почувала б себе невимушено, комфортно;
- забезпечити систему оптимальних вимог до знань і поведінки учнів;
- упроваджувати засоби стимулювання та заохочення дітей до пізнавальної діяльності;
- розвивати рефлексивні вміння дивитись на себе «з боку»;

Для розв'язання проблем наступності в освітньому процесі необхідно:

- формувати навички самоконтролю й самооцінки;
- аналізувати причини неуспішного адаптаційного періоду;
- запроваджувати способи, спрямовані на подолання труднощів у навчанні учнів 5-х класів.

Аспекти рішення проблеми наступності

Заходи, спрямовані на дотримання наступності

- ✍ Взаємовивчення програм, державних документів;
- ✍ Взаємовідвідування уроків і виховних заходів між вчителями початкової та основної школи;
- ✍ Екскурсії молодших школярів до основної школи;
- ✍ Спільні наради та збори працівників різних ланок освіти;
- ✍ Психологічні обстеження рівня розвитку майбутніх п'ятикласників;

Заходи, спрямовані на дотримання наступності

- ✍ Проведення адміністрацією та вчителями школи зборів для батьків майбутніх п'ятикласників;
- ✍ Організація роботи консультативних пунктів для батьків, вихователів, учителів;
- ✍ Проведення семінарів-практикумів;
- ✍ Проведення анкетувань, складання банків даних тощо.

Забезпечення наступності гарантує:

На етапі початкової освіти

Збереження цінності цього вікового періоду, пізнавально-особистісний розвиток дитини, її готовність до взаємодії з навколишнім середовищем

Розвиток провідної діяльності як фундаментального новоутворення молодшого шкільного віку

Спрямованість освітнього процесу на ті вимоги, які будуть пред'явлені в основній школі

На етапі базової середньої освіти

Спирання на наявний рівень навчальних досягнень молодшого шкільного віку, їх активне використання в навчально-виховному процесі

Індивідуальну роботу в разі інтенсивного розвитку, спеціальну допомогу в корекції несформованих на попередньому етапі якостей, розвиток провідного виду діяльності та перспективний розвиток якісно нових видів діяльності й форм взаємодії з навколишнім середовищем, нових рис особистості школяра

Школа не повинна вносити різкого
перелому в життя дитини.

Нехай, ставши учнем, дитина продовжує
робити сьогодні те, що робила вчора.

В.О. Сухомлинський

Радимо прочитати

П'ятикласник. Допомога в навчанні: методичні рекомендації

/ укл. Л.Д. Покроєва, О.Є. Марінушкіна, Ю.О. Замазій; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. Видання друге.
Доповнене. – Харків: Харківська
академія неперервної освіти, 2020. – 32 с.